

AUTEURS

HANS BELLAART

CLAIRE AUSSEMS

LISANNE WICHGERS

Kennisplatform
Integratie &
Samenleving

NOVEMBER 2015

Factsheet jeugdwerkloosheid naar herkomst 2010-2015

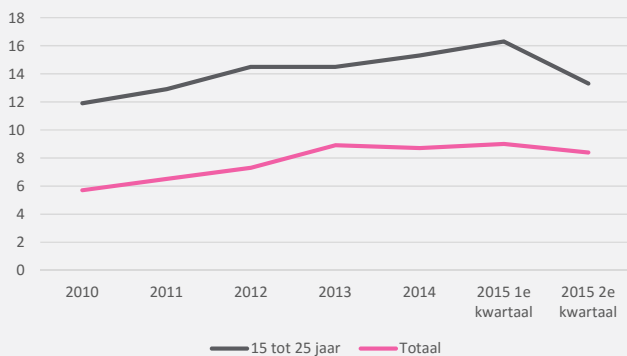
Recente cijfers over de periode van 2010 tot medio 2015 laten zien dat er nog steeds opmerkelijke verschillen zijn in werkloosheid tussen groepen jongeren met verschillende herkomst. Jongeren van niet-westerse herkomst blijken beduidend vaker werkloos te zijn dan autochtone jongeren.

JONGEREN VAKER WERKLOOS DAN GEMIDDELD

De cijfers van het CBS laten al jaren zien dat jongeren (ongeacht hun herkomst) gemiddeld vaker werkloos zijn dan de rest van de beroepsbevolking.

Figuur 1: Werkloosheidspercentage beroepsbevolking naar leeftijd (15-25-jarigen en totaal) (bron: CBS, 2015)

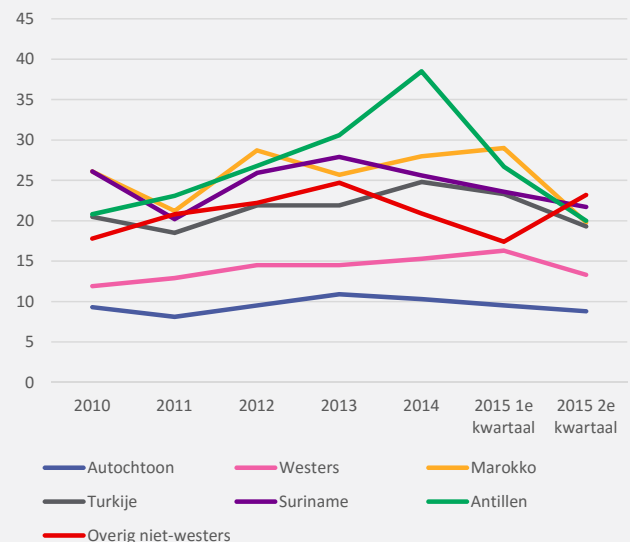
Figuur 1 laat zien dat de werkloosheid binnen de groep jongeren (15 tot 25 jaar) over de periode 2010-2015 hoger ligt dan bij de totale beroepsbevolking (15 tot 75 jaar). Dat jongeren vaker werkloos zijn, geldt zowel voor autochtone jongeren, jongeren van westerse herkomst¹ en jongeren van niet-westerse herkomst².

WERKLOOSHEIDSPERCENTAGE ONDER JONGEREN, UITGESPLITST NAAR HERKOMST

De werkloosheid onder autochtone jongeren is licht gedaald van 9,3% naar 8,8%. Onder jongeren van westerse herkomst is de werkloosheid echter gestegen van 11,9% naar 13,3%. Het percentage onder jongeren van niet-westerse herkomst is gelijk gebleven (21,5%). Hieruit komt duidelijk naar voren dat jongeren van niet-westerse herkomst veel vaker werkloos zijn dan autochtone jongeren en jongeren van westerse herkomst.

Figuur 2 laat de werkloosheidspercentages zien onder jongeren in Nederland, opgesplitst naar land van herkomst^{3,4}. Op basis van deze grafiek kunnen we zien dat de werkloosheid sterk verschilt. Zoals al eerder vastgesteld, waren tussen 2010 en 2015 van alle jongeren de autochtone jongeren het minst werkloos. Het werkloosheidspercentage onder jongeren van westerse herkomst ligt iets hoger, maar is nog steeds relatief laag. Marokkaanse, Turkse, Surinaamse, Antilliaanse en Arubaanse jongeren waren in deze periode aanzienlijk vaker werkloos. Dit geldt ook voor jongeren die onder de categorie 'overig niet-westers' vallen⁵. Deze laatste groep vertoont in de eerste helft van 2015, tegen de trend in, een opvallende stijging in werkloosheid. Het is niet precies duidelijk waar dit door wordt veroorzaakt.

Figuur 2: Werkloosheidspercentage onder jongeren naar herkomst (bron: CBS, 2015)

1 Met 'jongeren van niet-westerse herkomst' worden jongeren bedoeld met als herkomst Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië, met uitzondering van Indonesië en Japan. Jongeren met als herkomst Suriname en de Antillen vallen ook onder de categorie niet-westers (<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=1013>).

2 Met 'jongeren van westerse herkomst' bedoelen we, net als het CBS, jongeren waarvan de herkomst ligt in Europa (exclusief Nederland en Turkije), Noord-Amerika, Oceanië, Indonesië of Japan.

3 Het gaat hierbij om jongeren waarvan minstens één ouder in het buitenland geboren is (<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/allochtonen/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=37>).

4 Voor jongeren van een Antilliaanse en Arubaanse herkomst zijn geen werkloosheidspercentages na 2013 beschikbaar binnen CBS Statline. Voor de periode na 2013 zijn de percentages berekend op basis van de aantallen Antilliaanse en Arubaanse jongeren die tot de (werkloze) beroepsbevolking behoren. Deze percentages zijn iets minder precies, omdat de berekening van aantallen is afgerond op duizendtallen.

5 Tot deze groep behoren jongeren uit Afrika (exclusief Marokko), Midden- en Zuid-Amerika (exclusief Suriname en de Antillen) en Azië (exclusief Turkije, Indonesië en Japan).

MOGELIJKE VERKLARINGEN

Uit bovenstaande blijkt dat jongeren van niet-westerse herkomst beduidend vaker werkloos zijn dan autochtone jongeren en jongeren van westerse herkomst. Dit verschil is bovendien gegroeid tussen 2010 en 2015. Verschillende factoren kunnen hierbij een rol spelen.

LAGERE OPLEIDING

Een belangrijke verklaring voor de hogere werkloosheidscijfers onder jongeren van niet-westerse herkomst, is dat deze groep gemiddeld genomen lager opgeleid is dan autochtone jongeren. Leerlingen van niet-westerse herkomst scoren op de Cito-toets gemiddeld lager dan autochtone jongeren voor taal, rekenen en studievoordigheden⁶. Deze trend zet zich ook door op middelbare scholen en in het vervolgonderwijs. Het blijkt bijvoorbeeld dat 12,4% van de Marokkaans-Nederlandse leerlingen hoger onderwijs geniet, tegenover gemiddeld 30,8% van de alle jongeren in Nederland⁷. Ook Antilliaans-Nederlandse leerlingen volgen minder vaak hoger onderwijs (20,6%).⁸

MINDER EN ANDERE NETWERKEN

Het netwerk van jongeren van niet-westerse herkomst is vaak minder uitgebreid dan het netwerk van autochtone jongeren. De zoektocht van jongeren van niet-westerse herkomst is vaak minder efficiënt, omdat zij hun contacten vaak zoeken in de eigen etnische groep^{9,10}. Werkgevers benutten dergelijke netwerken echter nauwelijks, waardoor zij jongeren van niet-westerse herkomst minder goed bereiken. Daarnaast maken werkgevers bij hun zoektocht naar werknemers steeds vaker gebruik van niet-traditionele kanalen (bijvoorbeeld sociale media of netwerksites als LinkedIn). Jongeren van niet-westerse herkomst maken echter nog relatief weinig gebruik van deze kanalen.

DISCRIMINATIE

Vaak schatten werkgevers de arbeidsprestaties van jongeren van niet-westerse herkomst lager in dan die van autochtone jongeren.¹¹ In combinatie met een gemiddeld lager opleidingsniveau biedt dit in een ruime arbeidsmarkt werkgevers de mogelijkheid om scherp te selecteren. Jongeren van niet-westerse herkomst worden minder vaak uitgenodigd voor een vervolgesprek dan autochtone jongeren, zonder dat er een verschil bestaat in opleiding of ervaring.^{12,13,14,15,16} Ook hebben zij meer moeite met het vinden van een stage. Daarnaast lijkt er bij werkgevers een hiërarchie te zijn in de voorkeur voor jongeren van een bepaalde herkomst, waarbij jongeren met een Marokkaanse achtergrond vaak onderaan staan.¹⁷

STUDIEKEUZE MET EEN MINDER GOED ARBEIDSMARKT-PERSPECTIEF

Uit onderzoek blijkt dat jongeren van niet-westerse herkomst vaker dan autochtone jongeren een opleiding kiezen die minder goed aansluit op de arbeidsmarkt. Zowel binnen het mbo als het hbo kiest bijna de helft van de jongeren van niet-westerse herkomst voor een economische of sociaal-culturele studie. Voor deze studies liggen de arbeidsmarktperspectieven op dit moment laag. Van de autochtone jongeren kiest op het mbo ongeveer 28% voor een dergelijke studie, en op het hbo 36%.^{18,19,20}

6 Inspectie van het Onderwijs (2013). De staat van het onderwijs: Onderwijsverslag 2011/2012, pp. 202-204.

7 Boom, J. de., Wensveen, P. van., Hermus, P., Weltevrede, A., & San, M van. (2012a). Marokkaanse Nederlanders 2012. De positie op de terreinen van onderwijs, arbeid en uitkering en criminaliteit. RISBO, Erasmus Universiteit Rotterdam

8 Boom, J. de., Wensveen, P. van., Hermus, P., Weltevrede, A., & San, M van. (2012b). Antilliaanse Nederlanders 2012. De positie op de terreinen van onderwijs, arbeid en uitkering en criminaliteit. RISBO, Erasmus Universiteit Rotterdam

9 Dagevos, J. (2006). Hoge (jeugd)werkloosheid onder etnische minderheden. Nieuwe bevindingen uit het LAS-onderzoek. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag

10 Petit, R., Esch, E. van., Meer, M., van der., & Smulders, H. (2013). Kansen en keuzes voor de toekomst. Routes in het onderwijs en naar de arbeidsmarkt van niet-westerse allochtonen. Den Bosch: Expertisecentrum Beroepsonderwijs, pp. 37

11 SER. (2007). *Niet de afkomst maar de toekomst*. Advies 2007/1, Den Haag: SER, p. 28

12 Crul, M.R.J., Schneider, J., & Lelie, F. (2013). *Superdiversiteit: Een nieuwe visie op integratie*. Amsterdam: VU University Press, pp. 64-65

13 SCP (2010) *Liever Mark dan Mohammed? Onderzoek naar arbeidsmarktdiscriminatie van niet-westerse migranten via praktijktests*

14 SCP (2012) Jaarrapport Integratie 2011, pp. 148-149

15 SCP (2012) *Op achterstand: Discriminatie van niet-westerse migranten op de arbeidsmarkt*, pp. 29-31

16 Research voor Beleid (2011) *Arbeidsmarktpositie van niet-westerse allochtonen: De stand van zaken*, pp. 64-67

17 Dagevos, J. (2006). *Hoge (jeugd)werkloosheid onder etnische minderheden. Nieuwe bevindingen uit het LAS-onderzoek*. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag

18 Petit, R., Esch, E. van., Meer, M., van der., & Smulders, H. (2013). *Kansen en keuzes voor de toekomst. Routes in het onderwijs en naar de arbeidsmarkt van niet-westerse allochtonen*. Den Bosch: Expertisecentrum Beroepsonderwijs, pp. 17-18 en 36

19 De Koning, J., Gelderblom, A. & Gravesteyn, J. (2010). *Techniek: Exact goed? Het keuzeprocess van allochtone en autochtone leerlingen in het (v)mbo verklaard*. SEOR Erasmus School of Economics

20 SER. (2007). *Niet de afkomst maar de toekomst*. Advies 2007/1, Den Haag: SER, p. 2

WERKERVARING EN ARBEIDSMARKTVAARDIGHEDEN

Jongeren van niet-westerse herkomst doen over het algemeen minder werkervaring op tijdens hun studie dan autochtone jongeren. Ze hebben bijvoorbeeld minder vaak bijbaantjes. Ook kiezen jongeren van niet-westerse herkomst binnen het mbo vaker voor een bol-opleiding dan voor een bbl-opleiding²¹. Het verschil is dat een bol-opleiding alleen werkervaring biedt via een stage, terwijl een bbl-opleiding een doorlopende combinatie van werken en leren aanbiedt. Jongeren met een bbl-opleiding vinden gemiddeld eerder een baan dan jongeren met een bol-opleiding.²²

Daarnaast spelen zogenaamde soft skills en arbeidsmarktvaardigheden een belangrijke rol bij het vinden van een baan. Deze sociale vaardigheden komen grotendeels voort uit cultuurnormen en gedragsregels. Het gaat onder andere om het vertonen van assertief en punctueel gedrag tijdens een sollicitatiegesprek en het presenteren en uitdrukken van jezelf. Jongeren van niet-westerse herkomst zijn vaak minder bekend met de specifieke werkcultuur. Hierdoor ontstaat er een 'culturele mismatch' tussen de (autochtone) werkgever en de niet-westerse sollicitant.^{23;24} Daarnaast kan taalachterstand een rol spelen.^{25;26}

21 CBS Statlines: MBO deelnemers naar leerweg, 2011/2012

22 ROA. (2013). *Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2012*. ROA-R-2013/7, pp. 30-32

23 Petit, R., Esch, E. van., Meer, M., van der., & Smulders, H. (2013). *Kansen en keuzes voor de toekomst. Routes in het onderwijs en naar de arbeidsmarkt van niet-westerse allochtonen*. Den Bosch: Expertisecentrum Beroepsonderwijs, pp. 30

24 Radar Advies. (2010). *Soft skills allochtone jongeren: Hoe kunnen instanties de ontwikkeling van werknemersvaardigheden versterken?* In opdracht van het Ministerie van SZW, pp. 8-10

25 Klaver, J., Mevissen, J.W.M., & Odé, A.W.M. (2005). *Etnische minderheden op de arbeidsmarkt. Beelden en feiten, belemmeringen en oplossingen*. Amsterdam: Regioplan

26 Crul, M.R.J., Schneider, J., & Lelie, F. (2013). *Superdiversiteit: Een nieuwe visie op integratie*. Amsterdam: VU University Press, pp. 49-51

Colofon

Financier: Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid
Auteurs: Drs. H. Bellaart
Drs. C. Aussems
L. Wichgers, BSc
Ontwerp: Design Effects
Uitgave: Kennisplatform Integratie & Samenleving /Verwey-Jonker Instituut
Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
T (030) 230 07 99
E secr@verwey-jonker.nl
I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via de website van het Kennisplatform Integratie & Samenleving: <http://www.kis.nl>.

ISBN 978-90-5830-699-9

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2015.
Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.
The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

KENNISPLATFORM INTEGRATIE & SAMENLEVING

Kennisplatform Integratie & Samenleving doet onderzoek, adviseert en biedt praktische tips en instrumenten over vraagstukken rond integratie, migratie en diversiteit. Daarnaast staat het platform open voor vragen, signalen en meningen en formuleert daar naar beste vermogen een antwoord op.

Deze kennisuitwisseling is bedoeld om een fundamentele bijdrage te leveren aan een pluriforme en stabiele samenleving.

Blijf op de hoogte van alle projecten, vragen en antwoorden en andere kennisuitwisseling via www.kis.nl, de [nieuwsbrief](#), [Twitter](#) en [LinkedIn](#).

